

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1912, 20.04.1912**

Číslo ročníků: **2, 16**

Číslo výtisků: **2, 16**

Datum vydání čísla: **20.04.1912**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránky: ,

schůze má se stavba provésti letos pod střechem a příští rok dokončiti a odevzdati svému účeli. A tak ku konci svojí 25 leté činnosti, dá-li Bůh, započnu vyučování v škole nové a přeji si a zajisté i vy, milí přátelé, abych ještě mnohá léta v ní působiti mohl. Za přispění ku zbudování školy musíme býti vděční všem těm, kteří na tom mají podíl, zvláště školnímu představenstvu. Vděčnost svoji nejlépe projevíme tím, že i na dále budeme hleděti, abychom byli nejoddanějšími poddanými našeho Milostivého Panovníka Hosudara Imperatora Mikuláše II; Jemu provolejme třikrát: Hural Hural Hural!

Zpěvácký sbor zapěl hymnu: „Bože, carja chrání“. Celý den bylo pěkné počasí a právě před večerem když slavnost pokračovala, padal silný déšť, což nás rmoutilo, že právě pan katecheta byl příčinou toho, že jsme museli slavnost zkrátit, ač sám důležité příčiny neměl. Večer pak uspořádána byla hostina v domě p. učitele, v němž se koná i vyučování dítěte. Sešli se občané a mládež a nenuceně jsme se pobavili.

V únoru na valné schůzi záloženské byl p. předsedou podán návrh, aby se z čistého zisku věnovalo ve prospěch hladovíci 50 R. Návrh tento za přítomnosti duchovního z Krupy a jeho příčiněním byl zamítnut. Nyní na žádost jedné záložny ze Samarské gub. opět

Měsíc nastávají nejméně dvě zatmění, nejvýše šest, viditelná někde na Zemi; ale připomeňme si dobře, že když nastává zatmění, není vždy viditelné v zemi, kterou obýváme.

Úplná zatmění sluneční jsou, jak jsme již řekli, velice vzácná pro jedno určité místo. Tak na př. v Paříži bylo v osmnáctém století viditelné pouze jediné úplné zatmění, Slunce (roku 1724), od té doby nebylo a bude až v tomto století (r. 1999, krom vteřinového 17. března 1912).

Zářivá auroela, která při zatmění obklopuje temný kotouč Měsíce, nazývá se sluneční korunou, jež není ničím jiným, nežli obrovským požárem velikých spoust lehkého plynu — vodíku — jiných, které tvoří sluneční atmosféru (ovzduší). Na několika místech mimo to přecházejí přes kraj Měsíce rudé plameny, které přináleží Slunci, t. zv. protuberance (pochodně). Jsou to zvýšené části svítící hmoty slunečního povrchu.

Camille Flammarion.

usneseno obnos ten hladovíci zaslati. Kromě toho slečny naše M. Škrabalová, Zd. Albrechtová, M. Opočenská a Ant. Hubalová, vzaly na se úkol uspořádati dobrovolnou sbírku, jež vynesla 40 r. 70 k.

Přejeme si, aby tato oběť naší křesťanské lásky došla svého cíle, neboť jest naší povinností, bychom bližním v jejich zoufalém postavení pomocné ruky podali, neboť: „Ochotného dárece miluje Bůh.“

J. Opočenský.

Smolárna.

(Volyn. gub., Dubenský új., vedle m. Verby).

Není velkou ta naše víska, čítá pouze 16 českých (2 polské) rodin, ani starou, neboť byla založena teprve r. 1899. Nicméně myslím, že je naší povinností přihlásit se do počtu českých osad, které podávají o sobě zprávy a piší v Cechoslovanu o svých slastech a strastech. Nechci vynášet Cechoslovana, ale jsem přesvědčen, že každý krajan rád uzná, že list ten za pouhý jeden rok vykonal pro českou věc na Rusi tolik, že stal se nám nepostrádatelným vůdcem a spolehlivým rádcem. Prohledněte jen dosud vyšlá čísla a co zajímavé látky pro nás ruské Cechy tam najdete! V každém čísle popis nějaké osady, zprávy o životě našich krajanů, o nichž dosud jsme ani zdání neměli. Kdo z nás měl tušení, že takové množství Cechů žije na Volyni, že tak četné jsou zde české osady? Cechoslovani s mravenčí pilí sbírá všechny ty české jednotky, vyhledává zapadlé visky a připomíná, že chceme-li býti silní, chceme-li dosíci nějakého významu ve své nové vlasti, musíme se napřed poznat a spočítat své řady.

Cechoslovani má však ještě jinou — nejen sběratelskou — zásluhu. Od okamžiku, co začal vycházet, řekl bych, zaplál u nás zvláštní příjemně hřející plamen, jehož jiskřerky se rozletají daleko — široko a rozžeňují pozvolna uhasínající národnostní uvědomění našich krajanů. Znam sám takové krajany, kteří již ochotně začali zapomínat svoji mateřštinu (ba snad brzo by byli zapřeli i svůj český původ) a které před odnárodněním zachránil Cechoslovani. Přišel a prostou mluvou vyložil jim, jaké povinnosti má ruský Cech. Vysvětlil jasně, že být dobrým Čechem neznamena být špatným ruským občanem; naopak jen ten, kdo je hrdý na svůj původ, kdo s láskou pěstuje mateřštinu, může být zdárným občanem, jenž bez nejmenších rozpaků dá nové vlasti vše, co od něho požádá.

Mnohým z našich krajanů se rozhrěsko v hlavě a to je zásluha Cechoslovana. Jak rádi máme náš list a jak dbáme jeho dobrých rad, je vidět z toho, že jeho výzva, aby Češi podnikli sbírky ve prospěch hladovíci, našla slušnou odezvu.

Když přišlo velkonoční číslo Cechoslovana, kde popsána jest hrozná bída hladovíci a zdůrazněno, jak snadno: „za jeden malý pětníček,“ by se dal jeden hladovíci po celý den krmiti, sešlo se zajisté nejedno srdce. Když o velkonočním pondělí jsem viděl, jak naše děti si hrají s „červeným vajíčkem,“ tu zvedl jsem se a šel „koledovat“ ve prosvěch tam daleko hladovíci dětí. Koleda moje, které jsem se naučil v Cechoslovanu, byla tak působivá, že nikde mi neodepřeli „červeného vajíčka.“ Koledu 12 r. 70 k. (podrobnosti ve výkazu) Vám zasílám, abyste ji doručili hladovíci dětem.

Než vraťme se k naší vísce. Jak jsem již děl, čítá sotva 18 rodin (z nich 2 polské). Obyvatel je celkem 105 (57 mužského a 48 ženského pohlaví). Dle vyznání se dělíme takto: pravoslavných—52 a katolíků—53. Vznikla osada za těchto okolností. V r. 1899 zakoupilo 10 hospodářů 142 desatiny od ruského velkostatkáře Svěšnikova. Platili jsme po 130 rublů za desatinu, ale v jakém stavu byla půda lze soudit z toho, že po 5 let před tím vůbec osévána nebyla a v roce, kdy my jsme pozemek koupili, byla oseta ovšem, ale sklizeň nebyla žádná. Po 5 letech 6 hospodářů přikoupili ještě 90 desatin vykáčeného lesa, tak že nyní naše osada má celkem 232 desatiny půdy. První leta byla velice těžká. Koupili jsme půdu za poslední peníz a museli jsme vynaložit všechny síly, abychom se užívali. Nyní, díky Bohu, jsme již na suchu a ten nejhudší kousek země rodí pěknou pšenici. Desatina půdy se dnes cení na 450 rublů. Pěstujeme všechny druhy obilí a chmeli se u nás pěkně vede. Nemyslím, že bych přeháněl, když řeknu, že náš chmel hodnotou úplně se vyrovná chmeli, pěstovanému ostatními českými osadami. Sadařství věnujeme značnou péči a brzo Smolárna bude tonout v užitečné zeleni. Veškeré nutné hospodářské stroje má z nás každý. Začí stroje má polovička všech hospodářů.

Spolky se bohužel pochlubit nemůžeme, je nás tuze málo, abychom nějaký spolek mohli založit.

Pokud se týče vzdělání našich dětí, jsou odkázány pouze na ruskou školu. Chodějí do dvojtřídní národní školy do sousední Verby. Ute se u nás poměrně málo, dou-

fám však pevně, že Čechoslovani lásku ke čtení vyvolá a netoliko sám pronikne do každé domácnosti, nýbrž i dobré knihy tam zavede.
F. Cupal.

Ozírko (Jezírko).

Volynský gub., Duben. új.

Naše osada byla založena r. 1869 devíti českými přistěhovalci. Prvotně Čechy zakoupeno 293 morků půdy, mork po 18 rublech. Tato byla ve velice špatném stavu, a jen stále a pečlivé práci možno děkovat, že stala se výnosnou a získala též značně na ceně. Nyní platí se u nás 260 až 300 r. za 1 mork.

Naše osada jest národnosti ryze české a čítá 23 rodiny a to 14 pravoslavných a 9 katolických. Do r. 1905 byli všechny rodiny pravoslavné až na 1 katolickou. Ale když byla r. 1905 vyhlášena svoboda náboženství začal do obce dojíždět z blízkého městečka Mizoče katolický kněz a všelijak lákal lid na katolickou víru; vozil dětem všelijaké dárky, cukrovinky a obrázky a pro dospělé zase konal po domech bohoslužby a někteří občané, nepozorujíce, že jest to jen léčka, přešli na katolickou víru. Tehdy považovali kněze svého za nejlepšího člověka, ale brzy se zklamali. Když kněz nechtěl pochovávat jinak než za 20 r., tu poznali že není všecko zlato co se třpítí, ale již bylo pozdě.

Nyní však vraťme se k věci. Osada Ozírko má nyní v majetku 413 morků půdy, takže majetkové

oměry osadníků jsou dosti dobré. Průměrná zámožnost jednotlivce pohybuje se od tří do patnácti tisíc. Pěstují se všechny druhy obilí, chmel i sadařství a nezbytný chov dobytka. Půda jest úrodná, takže postačí hnojení chlévským hnojem. Z hospodářských strojů se vyskytují ty nejpotřebnější. Celkem jest v osadě 14 strojů žacích, 2 sečí, 19 mláticích strojů. Dvouradličný patentní pluh má skoro každý hospodář. Z živnostníků jsou zde: 1 hostinec, 1 kovář, 1 zámečník 1 truhlář, obuvník, 1 krejčí a 6 zedníků

Školské poměry jak ani jinak býti nemůže jsou zde žalostné. V obci jest církovno přichodská škola, kde se vyučuje pouze rusky. Starší občané umějí číst i psát česky i rusky, ale mládež píše rozhodně lépe rusky než česky, poněvadž umí česky jen to co se naučí doma od rod.čů. Spolků zde vůbec není a časopisů odbírá se poměrně málo totiž 1 výtisk „Čechoslovana“ 1 „Milotického hospodáře“, 2 výtisky „Českého rolníka a 1 „Сельский вестник“.

Se svými sousedy malorusy žijí občané Ozírka v přátelském poměru a mají na ně rozhodný vliv hospodářský, neboť naučili se od nich pěstování všech druhů obilí i sadařství.
J. Krouský.

Z Moskvy.

Jsem nucen opět se zabývat nepěknými poměry v českém zdejší životě, které se v poslední do-

bě projeví v „Českém kroužku“ a v „Sokole“.

Pěvecký odbor kroužku řídil snaživě v minulém roce p. Jizba, členstvo bylo s ním spokojeno až z čista jasna po letošní valné hromadě postaveno bylo před neočekávanou hotovou věc: že totiž dosavadní dirigent odstoupuje a za nového navrhuje se p. Pučálka, velice dobrý znalec hudby, za něhož pěvecký odbor docílí lepších výsledků. Věc ta měla však háček: jednání o změně v dirigentství nebylo vedeno otevřeně a oprávněně, nýbrž potají a širší členstvo o ničem nevědělo. A bývalý dirigent dověděl se o tom teprve tehdy, když celá věc byla už projednána. Ovšem jak byla projednána dokazuje to, že p. Pučálka vyhověl sice žádosti na něho vznesené, ale s upozorněním, že bývá často na cestách a že se nemůže vždy na zkoušky vázati. A skutečně za 7 neděl od valné hromady, kdy byly 4 nebo 5—krát zkoušky, dirigoval pouze jednou. Pochybuji, že by nepravdivost věci posloužila.

Jak se proslýchá, p. Jizba roztrpčen nad netaktním jednáním některých jednotlivců, vystoupil z pěveckého odboru a snad se také vzdá i členství Českého kroužku. Toto neschvaluji, naopak třeba otevřeně vystoupiti ve spolku proti rušivým živlům.

Neméně vážným a odsouzením hodným je tento případ: v rakouském zdejším spolku, jehož členy je mnoho Čechů, mezi nimi též předseda Českého kroužku, byla ne-

Z doby cholery.

Nastává jaro a možná, že v krátké době, jako každoročně, se začne mluvit o choleře.

Budou se psati v novinách zase dlouhé statě, z nichž každému čtenáři je na nic a jež nejen že neprospívají, ale naopak přímo ve většině případů škodí, neb nahánějí obecenstvu jen strach před tímto hrozným netvorem.

Já se cholery od r. 1908 nebojím, ale za to mám nehorázný strach před — rakouskými úřady. Milý čtenář se bude asi diviti, jak mohu spojovati cholery s rakouskými úřady, ač možná si sám pomyslí, měl-li s nimi nepřijemnosti, „чтобъ ихъ холера.“ Já bych si něco takového ani nepomyslí, neb jsem rakouským poddaným a vím, že v Rakousku je pomalu už zapovězeno — myslet!

Podívejte se jen, když přejedete hranici, jaký je rozdíl v nápisech ve vagonech!

V „zprátečnickém“ Rusku: „проять не курить“, „просять не вы-

совываться“ atd. a v „pokrokovém, svobodném“ Rakousku: „kouřiti se přísně zapovídá, vyhýbatí se z oken se přísně zapovídá“ atd. atd! Není to charakteristickým?

Však odhlyuji se od tématu a aby si můj milý čtenář — snad i o mně nepomyslí, „чтобъ его холера,“ anebo ještě něco horšího, začnu ihned o svojí skutečné historii, jež se odehrála v rakouském městě Podvolčisco léta Páně 1908, kdy v Rusku řádila, jak známo, cholera. I staroslavný Kijev, máti měst ruských, byla touto zlou paní navštívena a jelikož jsem přijel na rakouské hranice z tohoto města, musil jsem své věci dáti desinfikovati.

Desinfekce věci odbyla se velmi hladce a rychle. Asi za 1/2 hodiny byl jsem opět „šťastným“ majitelem svých věcí, jež ovšem tak libě zaváněly, že jsem byl jist, že v tom kupé, v kterém pojedu, zůstanu sám, jestli kufr otevru a dám společstujícícm trochu „přivonět.“

Musím ale vzdáti všechnu čest úředníku, jenž mi desinfikované věci přinesl, že mi velmi laskavě

pomohl je do kufru složití, aniž bych se jich dotýkal.

Myslíl jsem, že desinfekci se končí celá procedura, ale chyba lávky! Přišel ke mně „tajný“ a ptá se mne, když mi dával pas, kam jedu.*)

Odpověděl jsem mu dle pravdy, že do R. Úředník si to zapsal a já jsem si zašel do restaurace, abych tam počkal, až budu moci sednouti do vlaku.

Jím právě řízek, ovšem, jako pravý Rakušan, vídeňský, když ke mně opět přistupuje tajný a ptá se mne: „Vy jste pan O.“ Povídám, že ano a dostávám za odpověď, abych ihned zašel k panu komisaři, jenž si přeje se mnou mluvití.

Jaktěživ jsem s úřady neměl co dělati, tím méně s policií, neb jsem, jak se samo sebou rozumí, „благонадежный“ a teď najednou mám

*) Tento údaj žádaly pohraniční úřady v době cholery proto, aby oznámily na místo příjezdu lékaři, že tam přijel cestující z krajiny, postíženého cholerou a že třeba za ním 5 dní hleděti, není-li nemocen.